

MEDIAN LUKIODIPLOMIN OHJEET

lukio-opintonsa 31.7.2016 jälkeen aloittaneille opiskelijoille

OPETUSHALLITUS
UTBILDNINGSTYRELSEN

Määräykset ja ohjeet 2017:5a

© Opetushallitus

Määräykset ja ohjeet 2017:5a

ISBN 978-952-13-6363-4 (pdf)

ISSN-L 1798-887X

ISSN 1798-8888 (pdf)

Taitto: Grano Oy

www.oph.fi

Voimassaoloaika: 15.5.2017 alkaen toistaiseksi

Nuorten lukiokoulutuksen järjestäjille

MEDIAN LUKIODIPLOMIN OHJEET

Opetushallituksen päättämiin Lukion opetussuunnitelman perusteisiin 2015 sisältyy valtakunnallisena soveltavana kurssina suoritettava median lukiodiplomi (Opetushallituksen määräys 27.10.2015 nro 60/011/2015). Opetushallitus antaa median lukiodiplomin suorittamisesta liitteenä olevan ohjeen, joka koskee lukio-opintonsa 31.7.2016 jälkeen aloittaneita nuorten lukiokoulutuksen opiskelijoita.

Lisätietoja ohjeesta saa tarvittaessa Opetushallituksesta.

Pääjohtaja

Olli-Pekka Heinonen

Opetusneuvos

Kristina Kaihari

LIITE

Median lukiodiplomin ohjeet
lukio-opintonsa 31.7.2016 jälkeen aloittaneille opiskelijoille

SISÄLTÖ

1	LUKIODIPLOMIN SUORITTAMISEN LÄHTÖKOHTIA6
1.1	Lukiodiplomin järjestäminen lukiossa	6
1.2	Lukiodiplomin suorittaminen osana lukio-opintoja	6
2	MEDIAN LUKIODIPLOMIN SUORITTAMINEN7
2.1	Median lukiodiplomin tavoitteet.	7
2.2	Median lukiodiplomin rakenne	7
3	MEDIAN LUKIODIPLOMIN ARVIOINTI8
3.1	Lähtökohtia lukiodiplomin arvioinnille	8
3.2	Median lukiodiplomin arviointi ja arvioinnin kohteet	8
3.3	Arvosanojen kriteerit	9

1 LUKIODIPLOMIN SUORITTAMISEN LÄHTÖKOHTIA

1.1 Lukiodiplomin järjestäminen lukiossa

Lukiolaissa tarkoitetun koulutuksen yleisistä valtakunnallisista tavoitteista ja tuntijaosta annetun valtioneuvoston asetuksen (942/2014) mukaan lukion soveltaviin kursseihin voivat kuulua eri aineissa ja aineryhmissä suoritettavat lukiodiplomit. Opetushallitus on laatinut näihin kursseihin valtakunnalliset opetussuunnitelman perusteet, joiden mukaan lukiodiplomikurssit kuvataan lukion opetussuunnitelmassa. Nuorille tarkoitetun lukiokoulutuksen opetussuunnitelman perusteiden mukaisesti lukiodiplomeja on mahdollista suorittaa valtakunnallisena soveltavana kurssina kotitaloudessa, kuvataiteessa, käsityössä, liikunnassa, mediassa, musiikissa, tanssissa ja teatterissa. Opetushallitus antaa ohjeet kunkin lukiodiplomin suorittamisesta. Mikäli lukiodiplomeja on koulutuksen järjestäjän hyväksymän opetussuunnitelman mukaan mahdollista suorittaa lukiossa, niitä suoritetaan Opetushallituksen antamien ohjeiden mukaan. Koulutuksen järjestäjä päättää lukion opetussuunnitelman ja lukiodiplomiohjeiden pohjalta valtakunnallisen soveltavan kurssin käytännön järjestämisestä.

Näitä lukiodiplomiohjeita noudatetaan silloin, kun lukiodiplomeja suorittavien opiskelijoiden lukio-opinnot järjestetään 31.7.2016 jälkeen käyttöön otetun lukion opetussuunnitelman mukaan.

1.2 Lukiodiplomin suorittaminen osana lukio-opintoja

Lukiodiplomin suorittamisen edellytyksenä on, että opiskelija on suorittanut pohjakursseina määrätyn määrän kyseisen aineen tai aineryhmän lukiokursseja. Osassa lukiodiplomeista on erilliset valtakunnalliset tehtävät. Lukiodiplomin suorittamisen järjestäminen on lukiolle vapaaehtoista, samoin kuin osallistuminen on opiskelijalle vapaaehtoista. Osallistuminen lukiodiplomin suorittamiseen on opiskelijalle maksutonta mahdollisia tarvikkekustannuksia lukuun ottamatta.

2 MEDIAN LUKIODIPLOMIN SUORITTAMINEN

2.1 Median lukiodiplomin tavoitteet

Median lukiodiplomin suorittamisen tavoitteena on, että opiskelija antaa erityisen näytön lukioaikaisesta mediaosaamisestaan ja harrastuneisuudestaan. Median lukiodiplomin tavoitteena on edistää opiskelijan monipuolisia media- ja vuorovaikutustaitoja sekä median välineiden, ilmaisukeinojen ja mahdollisuuksien luovaa käyttöä. Lisäksi edellytetään informaation kriittisen valinnan, tulkinnan, arvioinnin ja jäsentelyn taitoa, mediasuhteen pohdintaa ja median toimintaympäristön hahmottamista. Kurssin keskeiset sisällöt perustuvat opiskelijan valitsemaan tehtävään, näkökulmaan ja toteutustapaan. Median lukiodiplomi on portfolion ja mediaesityksen muodostaman kokonaisuus. (Lukion opetussuunnitelman perusteet 2015)

Opiskelijan on suoritettava pohjakursseina neljä mediaan liittyvää lukiokurssia ennen lukiodiplomikurssia. Lukio määrittelee omassa opetussuunnitelmassaan kurssit, jotka voivat olla median lukiodiplomin pohjakursseja.

Opiskelijoille tiedotetaan lukiodiplomista heti lukion alkaessa. Ryhtyessään tekemään lukiodiplomityötään opiskelija tekee työsuunnitelman, jonka opettaja hyväksyy. Työsuunnitelmassa rajataan selkeästi lukiodiplomityön laajuus ja ajankäyttö käytettävän välineen mukaan. Työ tehdään valmiiksi lukiodiplomikurssin aikana.

Opiskelija valmistaa median lukiodiplomin päättötyön valitsemastaan media-aiheesta joko itsenäisesti tai ryhmän jäsenenä, jolloin opiskelijan osuuden on oltava arvioitavissa erikseen. Lukiodiplomityössä hän osoittaa valitsemansa median tekniikan ja ilmaisun sekä kriittisen ajattelun tai tutkimuksellisen näkökulman hallintaa. Opiskelija hallitsee työskentelyprosessin kokonaisuuden ja taidon työskennellä joko yksin tai ryhmässä. Opettaja valvoo työskentelyprosessin etenemistä.

Opetushallituksen verkkosivulla on tukimateriaalia mahdollisista pohjakursseista.

2.2 Median lukiodiplomin rakenne

Median lukiodiplomikokonaisuus koostuu **mediaesityksestä** ja **portfoliosta**, joka sisältää **työsuunnitelman, mediaelämäkerran ja esseen**. Median lukiodiplomikurssin aikana laaditaan työsuunnitelma ja mediaelämäkerta, työstetään mediaesitys sekä kirjoitetaan essee, joka sisältää itsearvioinnin. Mahdollinen oppimispäiväkirja tukee esseen kirjoittamista. Lukiodiplomityö ja muu edellä mainittu materiaali kootaan arviointia varten portfolioksi, joka voi olla myös sähköinen. Esseen kirjoittamiseen varataan lukiodiplomikurssin päätteeksi neljä tuntia.

Opetushallituksen verkkosivuilla on tukimateriaalia opettajalle, toiselle arvioijalle ja opiskelijalle lukiodiplomin työsuunnitelman, mediaelämäkerran ja esseen toteuttamiseen.

3 MEDIAN LUKIODIPLOMIN ARVIOINTI

3.1 Lähtökohtia lukiodiplomin arvioinnille

Lukiodiplomin arviointi perustuu opiskelijan tai opiskelijoiden ryhmänä itsenäisesti toteuttamaan lukioaikaisen erityisen osaamisen ja harrastuneisuuden näyttöön. Opiskelijan toteuttama lukiodiplomi arvioidaan kokonaisuutena kurssin päätyttyä. Lukiodiplomin arvioinnissa annetaan palautetta lukiodiplomille asetettujen tavoitteiden saavuttamisesta. (Lukion opetussuunnitelman perusteet 2015)

Lukiodiplomin suorituksen arvioi lukion opettaja. Opettajan lisäksi arviointiin osallistuu toinen arvioija, jonka tulee myös olla kyseisen alan asiantuntija. Lukiodiplomin suorituksesta annetaan numeroarvosana. Arvioinnissa käytetään asteikkoa 4–10. Arvosana 5 osoittaa välttäviä, 6 kohtalaisia, 7 tyydyttäviä, 8 hyviä, 9 kiitettäviä ja 10 erinomaisia tietoja ja taitoja. Hylätty suoritus merkitään arvosanalla 4. Näissä lukiodiplomin suorittamisen ohjeissa annetaan lukiodiplomin arvioinnin kohteet ja kriteerit arvosanoille 6, 8 ja 10.

Opiskelijalla on lukiolain mukaan oikeus saada opetussuunnitelman tavoitteita ja keskeisiä sisältöjä vastaavat aikaisemmin suorittamansa opinnot tai muutoin hankittu osaaminen arvioiduksi ja tunnustetuksi (Lukiolaki 23 §). Lukiodiplomien suoritusohjeita noudatetaan silloinkin, kun osa opinnoista suoritetaan muussa oppilaitoksessa.

Lukion valtakunnallisena soveltavana kurssina suoritettava lukiodiplomi merkitään lukiossa käytettäviin todistuksiin koulun opetussuunnitelman määrittelemällä tavalla, ja opetussuunnitelmassa on myös määriteltäviksi lukiodiplomikurssin mahdollinen sisältyminen oppiaineen oppimäärään. Valtakunnalliset soveltavat kurssit arvioidaan lukion opetussuunnitelman perusteiden mukaisesti suoritusmerkinnällä (S = suoritettu, H = hylätty).

Opiskelija saa todistuksen lukiodiplomistaan, kun hän on suorittanut lukion koko oppimäärän. Lukiodiplomitodistus on lukion päättötodistuksen liite, ja se merkitään kohtaan "lisätiedot". Lukiodiplomeissa käytetään Opetushallituksen tuottamaa yhtenäistä todistuslomaketta. Lukiodiplomitodistukset ovat lukioiden käytettävissä Suullisen kielitaidon arvioinnin koepanikin yhteydessä.

3.2 Median lukiodiplomin arviointi ja arvioinnin kohteet

Median lukiodiplomin suorituksen arvioi lukion opettaja ja ainakin yksi toinen arvioija, jolla tulee olla media-alan asiantuntemus. Arvioijat päätyvät yhteiseen arvosanaan laskemalla annettujen pisteiden keskiarvon. Lukiodiplomisuorituksesta laaditaan arviointipöytäkirja, jonka kumpikin arvioija allekirjoittaa ja joka tallennetaan lukion arkistoon.

Arvioinnista annetaan numeroarvioinnin lisäksi myös arviointilausunto, joka annetaan opiskelijalle. Sen allekirjoittavat molemmat arvioijat.

Median lukiodiplomin arvioinnin kohteena on lukiodiplomin kokonaisuus: lukiodiplomityöksi valittu mediaesitys (painoarvo 2/3) sekä esseessä osoitettu taito analysoida ja tulkita mediaa ja pohtia omaa oppimistaan (painoarvo 1/3).

Arvioinnin kohteina mediaesityksen ja esseen osalta ovat

Mediailmaisu

- kyky valita ja rakentaa kiinnostava sisältö lukiodiplomityöhön
- valmiudet asettaa ja ilmaista työskentelyn päämäärät sekä taito analysoida ja arvioida työskentelyprosessia ja tuloksia
- tuotantoprosessin hallinta
- taito työskennellä sekä yksin että ryhmässä
- käytetyn tekniikan ja ilmaisun sopivuus työhön
- tekijän tavoitteiden välittyminen kohderyhmälle
- esityksen tai teoksen mielenkiintoisuus ja vaikuttavuus

Mediakritiikki

- kyky tarkastella mediaa yhteiskunnallisesta, taloudellisesta ja kulttuurisesta näkökulmasta
- käytettyjen lähteiden relevanssi ja monipuolisuus
- aktiivinen toimiminen mediaympäristössä
- kriittisen valikoinnin, tulkinnan ja arvioinnin taidot
- kyky arvioida itseään median tuottajana ja vastaanottajana
- median lajityyppien ja monimuotoisuuden tunteminen

Mediatiedot

- viestinnän peruskäsitteiden hallinta ja niiden soveltaminen yksilön ja yhteiskunnan alueilla
- välineiden historia ja kehitys
- mediaympäristön hahmottaminen
- tekijänoikeudet

3.3 Arvosanojen kriteerit

Arvosanojen kriteerit on määritelty arvosanoille 10 (erinomainen), 8 (hyvä) ja 6 (kohtalainen). Keskitasoa parempi suoritus jollain osa-alueella kompensoi jonkin toisen alueen keskitasoa huonomman suorituksen. Lukiodiplomitodistukseen merkitään median lukiodiplomin arvosanan kriteerit arvosanoille 10 (erinomainen), 8 (hyvä) ja 6 (kohtalainen).

Arvosanan 10 (erinomainen) kriteerit

Opiskelija osoittaa monipuolisia ja syvällisiä mediataitoja sekä hyödyntää omia vahvuuksiaan työskentelyssään. Työprosessin kuvaus on selkeä ja monipuolinen ja opiskelija on vahvasti sitoutunut työprosessiin: hän toimii aktiivisesti ja ottaa vastuuta työskentelystään. Hän kykenee tulokselliseen yhteistyöhön muiden ryhmän jäsenten kanssa.

Median lukiodiplomityö on kypsä ja tasapainoinen ja siitä välittyy tavoitteellisuus: se on hyvin kohdennettu ja tavoitteidensa mukaisesti esimerkiksi taiteellinen, tiedottava tai kantaaottava. Lukiodiplomityö on oivaltava, ja siinä on uusia näkökulmia. Mediakriittinen ajattelu läpäisee koko työn. Lukiodiplomityön kokonaisuus on eheä ja ulkoasu viimeistelty.

Arvosanan 8 (hyvä) kriteerit

Opiskelija osaa soveltaa työssään hyvin mediataitojaan ja -tietojaan. Lukiodiplomityön ja työprosessin pohdinta on selkeää, suunnittelusta ja toteuttamisesta välittyy pyrkimys työskentelyn tavoitteellisuuteen. Opiskelija pystyy yhteistyöhön ja ottaa vastuuta omasta työskentelystään. Lukiodiplomityö vaikuttaa harkitulta ja työssä näkyy mediakriittinen ajattelu.

Mediakriittinen ajattelu näkyy työssä, mutta lukiodiplomityön näkökulmat ovat tavanomaisia.

Arvosanan 6 (kohtalainen) kriteerit

Opiskelijalla on työssään sanottavaa ja sisältöä, vaikkakaan lukiodiplomityön tavoitteet eivät välity selkeästi. Tekninen osaaminen on riittävää sisällön välittymiseen. Opiskelijan sitoutuminen työskentelyprosessiin on epätasaista.

Lukiodiplomityön pohdinta on suppeaa tai puuttuu olennaisilta osilta, mutta opiskelijalla on median perustaitoja. Mediakriittisyyttä on havaittavissa. Lukiodiplomityö on puutteellinen tai ulkoasu viimeistelemätön.

Verkkajulkaisu
ISBN 978-952-13-6363-4
ISSN 1798-8888